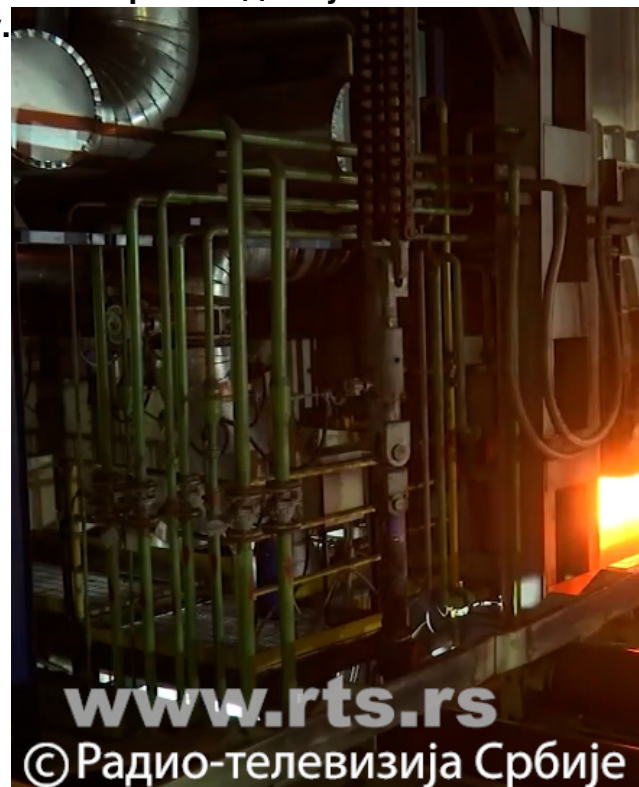

▣ Европска унија од 1. јула драстично смањује бесцаринске квоте за увоз челика са 30,5 милиона на 18,3 милиона тона. За количине које премаше ову квоту, царине ће бити повећане и до 50 одсто. О томе колики ће то бити ударац за земље ван ЕУ, пре свега за Србију, чији извоз у великој мери зависи од европског тржишта, за Радио Београд 1 говорио је Бојан Станић из Привредне коморе Србије.

Европска унија увођењем нових мера настоји да заштити своју индустрију челика која је од стратешког значаја, будући да домаћа европска производња губи конкурентност на сопственом, унутрашњем тржишту.

Кључни разлог за то су високи трошкови производње и цене енергената, који су у Унији знатно виши него у САД или Кини.

Ланчана реакција царинског рата и неколико нивоа парадокса

Смедеревска железара, која послује у оквиру кинеске ХБИС групе, трпи притиске још од

2019. године, када је Брисел први пут увео квоте за такозване треће земље, као одговор на царински рат који је покренула Америка, за време првог мандата Доналда Трампа. Међутим, како објашњава Станић, ситуација је у међувремену постала парадоксална.

"Америка и Европа су 2021. године донеле закључак да укину међусобне царине и квоте, а Европска унија је нама задржала оно што је увела као одговор. Када је тај проблем са Америком нестао, они су наставили да продужавају квоте на наш челик. Они кажу 'кинески челик', али у тој фабрици у Смедереву раде наши радници, то је фирма основана по закону Србије која овде плаћа порез", рекао је Станић.

Он додаје да су купци тог челика управо европске фирме које су га бирале јер им је смањивао трошкове и повећавао конкурентност.

"Европска унија жели да повећа конкурентност сопствене привреде, а с друге стране својим фирмама повећава трошкове по којима ће производити. То је политика која занемарује економску рационалност зарад политичких циљева, који могу бити погубни по економски потенцијал", наводи Станић.

Железара послује са губицима, кључно стратешко партнерство са Кином

Под утицајем ових рестрикција, у Смедереву је дошло до смањења производње, а железара тренутно послује са губицима. Опстанак фабрике и радних места за око 5.000 запослених тренутно се одржава захваљујући томе што је она део глобално моћне ХБИС групе, али и захваљујући стратешком партнерству Београда и Пекинга.

"Имамо разумевање кинеске стране за сада. Тешко је замислити економску динамику целог тог подунавског и браничевског краја без рада железаре. Кина задржавањем својих операција у Србији чува економски и политички престиж на европском тржишту. Иако Европа може сама да производи челик, она је потпуно зависна од Кине када су у питању ретки метали, кључни за зелену трансформацију, ауто-индустрију и свемирска истраживања", каже Станић.

Станић подсећа да се слични протекционистички притисци већ преливају и на друге области, наводећи примере забране увоза у Америку за производе компанија Зиђин и Линглонг из Зрењанина.

Три кључна стуба значаја Железаре за Србију

- 1. Регионална економија:** Директно запошљава око 5.000 људи и покреће привреду читавог Подунавља.
- 2. Грађевински сектор:** Осигурава домаће снабдевање сировином за велике инфраструктурне пројекте државе.
- 3. Макроекономска стабилност:** Годинама је била у самом врху српских извозника и генератор прилива девиза.

Шта Србија може да уради у ери економске фрагментације

Свет се незадрживо креће ка економској фрагментацији која би, према проценама, могла да потраје и до 2050. године. У таквом односу снага, позиција Србије захтева и краткорочне и дугорочне дипломатске и економске потезе.

У кратком року, циљ је подела терета и одржавање рада челичане у сарадњи са Кином. Међутим, дугорочно решење лежи на западу.

"Кључно је да покушамо да се што више интегришемо у јединствено европско тржиште (European Single Market). Ту су Швајцарска и Норвешка, па зашто не би била и Србија? Ми смо прошле године први пут остварили суфицит у робној размени са Немачком, што показује да нас њихове фирме препознају као поуздане партнере", наводи Станић.

Интеграција у заједничко тржиште би, према његовим речима, аутоматски заштитила домаћу привреду од увозних квота, царина, али и од надолазећег ЦБАМ-а – европског Механизма за прекогранично усклађивање угљеника.

"Ова ограничења која Европа уводи погодиће много Србију и регион, али европској привреди неће донети корист. Европа може побољшати своју преговарачку и економску позицију само ако буде самодовољнија, а тој самодовољности и те како доприноси и челик из Србије", закључује Станић.

(РБ1-РТС)